

L'ESCOLA DELS ENCANTS TAMBÉ VOL TRANSFORMAR GLÒRIES

Barcelona, 30 de setembre de 2013

“Quan nomes somia un sol
és un somni, una fantasia.
Quan molts somien junts,
el somni es converteix en una realitat”

Helder Cámara

1-Breu descripció del centre

L'Escola dels Encants és un centre públic. L'escola s'inaugurà el 2009 i ocupa amb mòduls prefabricats un espai provisional a la confluència dels carrers Castillejos i l'avinguda Diagonal a l'espera de la construcció de l'edifici definitiu, que estarà situat a la cantonada entre els carrers Consell de Cent i Cartagena. L'escola defineix clarament la seva personalitat en base a tres línies estratègiques:

Escola viva: els principis que regeixen aquest tipus d'escoles són el respecte pels processos de vida dels infants, situar nens i nenes en el centre de l'aprenentatge i centrar-se en les seves necessitats. A diferència de les intervencions educatives més directives, l'Escola Viva pretén que els infants aprenguin a construir nous significats de la realitat que els envolta a partir de l'aprenentatge, de l'exploració de l'entorn, de l'experimentació que condueix a la construcció amb l'assaig-error-èxit, de la interpretació, de la interacció amb els iguals i del raonament lògic.

Escola oberta i participativa: es vol estimular la implicació i la coresponsabilitat de les famílies en el projecte pedagògic, i promoure una relació de col·laboració i confiança entre les famílies i l'equip pedagògic. Entenem l'escola com una comunitat d'aprenentatge on tots ens sentim representats i participem de la vida a l'escola. Per això donem una gran importància a tots els membres que formem part

del centre i treballem de manera conjunta i cooperativa l'equip pedagògic, les famílies i els infants. L'Escola dels Encants és un model de centre participatiu obert a la comunitat, en el marc de l'escola inclusiva, per donar resposta de forma igualitària als reptes i necessitats que es plantegen en l'educació del segle XXI. És un projecte que es basa en l'aprenentatge dialògic i la participació de la comunitat per aconseguir un doble objectiu: l'èxit educatiu de tot l'alumnat i la millora de la convivència en els centres educatius.

Escola amb metodologia de treball activa: els criteris metodològics de l'escola defineixen dos temps educatius. El temps autònom que es desenvolupa en els ambients d'aprenentatge de lliure circulació i el temps de grup. El primer dona resposta bàsicament a la lliure circulació del pensament. El segon, a la globalització, funcionalitat i aprenentatge significatiu. En una tercera posició trobem la rellevància de l'acció, l'experimentació i la interacció amb l'entorn. I per últim, l'acompanyament de l'adult com a mediador i impulsor de processos de construcció. Aquest nou paradigma de l'escola requereix noves i originals propostes formatives que s'ajustin a les necessitats de les nostres escoles i del professorat actual. El rol del mestre ha canviat, les funcions que ha de desenvolupar s'han ampliat i diversificat, les estratègies metodològiques i els recursos que ha d'utilitzar requereixen una actualització científica i una reflexió sobre la pràctica docent que permeti adequar els nostres centres a les necessitats actuals dels nostres alumnes, de les nostres famílies i de la societat. L'escola ha de ser capaç de preparar ciutadans justos, amb capacitat de respondre críticament i reflexiva a les exigències d'una societat consumista i competitiva i de participar-hi d'acord amb un compromís i uns valors que ens portin a una millor cohesió social i a una bona convivència. I és obvi que l'escola no ho pot fer sola, no és suficient uns equips de docents motivats i conscients. Cal doncs l'esforç de tots i la suma d'esforços per aconseguir amb èxit una futura ciutadania activa i compromesa capaç d'adaptar-se als canvis i de treballar en les feines que encara no s'han inventat.

Ubicació dins de la ciutat: som, de moment, una escola petita, ubicada en mòduls prefabricats fins a tenir l'edifici definitiu. Estem situats al districte de l'Eixample de Barcelona, concretament al barri de la Sagrada Família, al límit amb altres tres barris (Fort Pienc, Clot i Sant Martí). L'escola està en una zona molt degradada, amb edificis

en mal estat i marcada per l'absència de serveis com comerços o equipaments socioculturals. Aquesta zona està afectada urbanísticament des de 1976 per diferents plans que mai s'han arribat a executar, el que ha suposat una manca d'inversions i remodelacions que requalifiquin l'entorn. Això es tradueix en el dia a dia en el barri en una zona mancada d'espais públics i de serveis com biblioteques, zones enjardinades, comerç de proximitat... Aquesta situació situa l'Escola dels Encants com un dels equipaments de l'entorn actiu i que ha assumit funcions de dinamització de la zona, greument afectada per la mancança de inversions en serveis i equipaments.

2-L'edifici nou de l'Escola dels Encants

Després de quatre anys de negociacions i entrebancs, el projecte de l'edifici definitiu de l'Escola dels Encants s'ha desencallat. Davant la precària situació financera de la Generalitat -administració encarregada d'impulsar la construcció-, l'Ajuntament de Barcelona ha decidit assumir el cost del projecte de l'edifici i avançar els diners de l'obra. La regidoria d'Hàbitat Urbà preveu tenir enllestida l'escola per a l'inici del curs 2015-16.

L'Ajuntament es va fer al gener amb la titularitat del terreny que acaba de completar tot el solar on es construirà l'edifici, a la cantonada entre els carrers Consell de Cent i Cartagena. Des d'aquell moment, la direcció de l'escola i l'AMPA van insistir al regidor d'Educació i de Districte, Gerard Ardanuy, de la necessitat urgent de disposar de l'equipament definitiu per tal de no comprometre el futur del projecte pedagògic, i van pressionar perquè l'Ajuntament es fes càrrec de l'actuació.

Finalment, la regidoria d'Hàbitat Urbà va anunciar públicament al febrer que buscaria el finançament necessari per impulsar la construcció de l'edifici definitiu de l'Escola dels Encants. De fet, en les bases del concurs internacional que ha convocat l'Ajuntament de Barcelona per dissenyar la reforma de la plaça de les Glòries s'adverteix als equips d'arquitectes que s'hi han presentat que, a banda dels equipaments ja existents en aquest àmbit, a l'hora de dibuixar les seves propostes hauran de tenir en compte "l'Escola dels Encants, actualment en projecte i que estarà situada a la cantonada de Consell de Cent amb Cartagena".

El cronograma amb el que treballa la regidoria d'Hàbitat Urbà preveu tenir enllestit el projecte executiu de l'edifici de l'escola al novembre, de manera que es pogués fer la licitació de l'obra entre el desembre d'aquest any i el gener del 2014. D'acord amb aquestes previsions, la construcció començaria durant la primavera de l'any vinent, i segons aquest calendari l'edifici estaria acabat el setembre de 2015.

D'entrada, l'Ajuntament ha encarregat la redacció del projecte executiu a l'Àrea Metropolitana. Aquesta entitat, que presta serveis als municipis de la conurbació de Barcelona, ja havia elaborat un avantprojecte per a l'edifici de l'escola. De tota manera,

després que la direcció del centre i l'AMPA fessin veure que aquest treball no donava resposta a moltes de les necessitats que planteja un projecte pedagògic singular com el de l'Escola dels Encants, els arquitectes de l'Àrea Metropolitana van decidir començar el projecte des de zero.

El primer que van fer és conèixer in situ el funcionament de l'escola, visitar en companyia de membres de la comisió d'Obres l'edifici d'un centre amb un projecte similar (Escola El Martinet, de Ripollet) i impregnar-se de l'entorn urbà de la plaça de les Glòries.

D'aquesta manera, es comença a albirar el final d'una llarga reivindicació de la comunitat educativa de l'Escola dels Encants, que des del primer curs (2009-10) havia denunciat que la situació provisional en mòduls comportava una manca d'espais d'ús comú, a més de ser una solució inadequada i cara. En el cas de l'Escola dels Encants s'hi ha afegit la problemàtica de les naus industrials en mal estat -moltes d'elles abandonades i posteriorment ocupades- que envolten l'emplaçament provisional.

3-L'Escola dels Encants i la transformació de Glòries

Davant de l'imminent procés de definició de l'àmbit de Glòries, des de la comunitat educativa de l'Escola dels Encants volem fer les següents aportacions:

-que en el disseny del nou gran parc que previsiblement ocuparà un espai central es tingui en compte que la ubicació de l'edifici definitiu de l'escola, que s'ha de construir a la cantonada entre els carrers Consell de Cent i Cartagena, ofereix l'oportunitat de disposar d'espais d'ús compartit. D'aquesta manera, el barri podria utilitzar la pista poliesportiva de l'escola fora de l'horari lectiu –de la mateixa manera que ja s'està fent ara en les instal·lacions provisionals- i els escolars podrien gaudir de l'àrea del parc més pròxima al centre educatiu. Per a l'escola, aquesta solució ofereix la possibilitat de contrarestar les limitacions d'espai que pateixen els centres educatius de l'Eixample de Barcelona per la poca disponibilitat de solars destinats a aquesta finalitat. És per això que creiem que just en aquest moment fora bo estudiar aquesta alternativa i les solucions que fessin possible una comunicació fàcil entre el recinte de l'escola i el parc, i un disseny d'aquesta àrea verda que facilités el seu ús per part dels escolars com un ambient d'aprenentatge més.

-que per al disseny del nou parc es tingui en compte l'opinió dels infants. Des del curs 2012-13, i inspirant-nos en les propostes del psicopedagog italià Francesco Tonucci, que va visitar l'escola, disposem d'un Consell d'Infants per afavorir la participació dels alumnes en la presa de decisions i amb la voluntat que sigui un mitjà educatiu més. Aquest consell, format per dos infants de cada classe i la directora del centre, ja va treballar el curs anterior en diferents propostes per a la definició del nou espai del barri que ha quedat integrat al pati-jardí de les instal·lacions provisionals que ocupem ara. Podeu consultar la informació a www.escoladelsencants.cat. D'acord amb aquesta experiència i la filosofia que inspira aquesta iniciativa, oferim la possibilitat que el Consell dels Infants de l'Escola dels Encants col·labori en aquest procés de forma activa a través d'un projecte de curs.

-que es tingui en compte en aquest moment la necessitat d'espai en les proximitats del nou edifici de l'escola per a un eventual nou institut del barri que garantís la demanda de places de secundària i batxillerat en aquesta zona de la ciutat, i que al mateix temps

donès continuïtat al projecte pedagògic singular que va encetar el 2009 l'Escola dels Encants.

-que es tingui en compte l'oportunitat que representa per a la transformació física i social d'aquest espai de la ciutat la possibilitat d'integrar alguns dels equipaments públics previstos en el Compromís per Glòries de 2007 a tocar del nou edifici de l'escola per convertir aquesta zona en un punt de trobada i de relacions intergeneracionals que doni resposta als serveis que necessita la gent i doni vida un racó de barri sovint oblidat i que ha patit una evident degradació en els últims anys.

-que es tingui en compte a l'hora de dissenyar la mobilitat que l'escola necessita solucions que contribueixin a pacificar el trànsit rodat als voltants del nou edifici per poder-ne facilitar l'accés a peu o bicicleta i, sobretot, per garantir la seguretat dels usuaris. El moviment constant d'alumnes de 3 a 12 anys i la voluntat de la comunitat educativa de fomentar l'autonomia dels infants en els desplaçaments necessiten dissenys de mobilitat que prioritzin les persones per sobre dels cotxes. Desviar el trànsit privat a vials perimetrals que passessin a tocar del nou edifici no ajudaria gens a construir un entorn agradable i segur.

-que es tingui en compte l'oportunitat que representa aquesta transformació per trencar amb les barreres físiques que ara dificulten la comunicació entre els barris de Sagrada Família, Fort Pienc, el Clot i Poblenou, on viuen la majoria de les famílies de l'escola. Disposar d'un corredor verd i pacificat que relligui els quatre barris amb itineraris per a vianants i bicicletes permetria millorar l'accés de les famílies a l'escola, el faria més segur i aportaria a la ciutat un espai de relació per a les persones de totes les edats.

-que es tingui en compte que durant la fase d'execució de les obres cal aportar solucions que garanteixin un accés fàcil, el més "amable" possible i segur per a les famílies amb infants de 3 a 12 anys que diàriament, en el seus desplaçaments per anar i tornar a l'escola, es mouran per aquesta zona de la ciutat en transformació.

Contacte

Escola dels Encants
Carrer Castillejos 180-184
08013

Telèfon 932456128

escoladelsencants@xtec.cat

ampa@escoladelsencants.cat

www.escoladelsencants.cat

Directora: Agnès Barba

Presidenta AMPA: Ruth Fontelles

